

28.1.2013

Liikenne- ja
viestintäministeriö
PL 31
00023 Valtioneuvosto

LVM/2718/01/2012

Lausunto ehdotuksesta huippunopean laajakaistan toimenpide-ohjelmaksi

Suomen Omakotiliitto ry on suomalaisten pientaloasukkaiden palvelu- ja edunvalvontajärjestö

Suomen Omakotiliitto ry on 265:n paikallisesti toimivan omakotiyhdistyksen ja 14 piirijärjestön muodostama yhteisö. Paikallisyhdistysten kautta liittoon kuuluu 75 000 jäsentaloutta. Liitto on ainoa valtakunnallinen pientaloasukkaiden edunvalvonta- ja palvelujärjestö Suomessa.

Suomen Omakotiliitto ry vahvisti liittokokouksessaan marraskuussa 2012 vuoteen 2020 ulottuvan strategian ja sen pohjalle rakentuvat tulevaisuuden suunnitelmat. Strategisena tavoitteena on kehittää Omakotiliittoa erityisesti pientaloasukkaiden palveluorganisaationa. Edunvalvonnassa pyritään vaikuttamaan pientaloasukkaiden asioihin entistä ennakoivammin. Nämä tulevaisuuden järjestölliset tavoitteet tukevat liiton osallistumista vireillä olevaan huippunopean laajakaistan edistämiseen pientaloalueilla.

Liiton sääntöjen mukaan liiton tarkoituksena on puoluepoliittisesti sitoutumattomana valtakunnallisena toimijana puolustaa ja valvoa omakotitalon, vapaa-ajan asunnon sekä pienkiinteistöomistajien ja pienrakentajien yhteiskunnallisia etuja. Liiton sääntömääräisenä tarkoituksena on myös vaikuttaa ja ohjata omakoti- ja muun pienkiinteistöasumismuodon lisäämiseen ja kehittämiseen sekä asumisviihtyvyyden parantamiseen tähtääviä toimia. Liitto vaikuttaa toimialansa asioiden kehittämiseen valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Huippunopean laajakaistan rakentaminen on nähtävä koko yhteiskunnan haasteena

Toimenpideohjelman ehdotuksen johdantoluvussa todetaan, että pääministeri Jyrki Kataisen hallituskaudella edistetään huippunopean laajakaistan tarjontaa ja käyttöä, jotta Suomi nousee Euroopan johtavaksi laajakaistamaaksi.

Johdannon toisessa kappaleessa todetaan lisäksi toimenpideohjelmahankkeen olevan osa ministeriön Kide – ohjelmaa. Tarkoituksena on vaikuttaa yhteiskunnan asenteisiin ja rakenteisiin niin, että se mahdollistaa digitaalisten palvelujen innovaatiot, kokeilut ja yleistymisen. Tavoitteena on olla maailman johtava digitaalisen palvelukulttuurin valtio.

Nämä ovat erittäin kannatettavia tavoitteita. Ne ovat haasteellisia tavoitteita, mutta saavutettavissa, jos vain koko yhteiskunta, myös kansalaisjärjestöt otetaan mukaan huippunopean laajakaistan rakennustalkoisiin. Suomi ei pärjää globaalissa kilpailussa, ei kansalaisten hyvinvoinnin edistäjänä, jos Suomi ei panosta voimakkaasti infrastruktuurin, kuten esimerkiksi huippunopean kiinteän laajakaistan rakentamiseen.

Suomen Omakotiliitto tarjoaa omaa organisaatiotaan, omaa osaaamistaan, omia vuorovaikutusvälineitään tämän hankkeen edistämiseen ja ei vain yhden pilotin osalta, josta on jo sovittu liikenne- ja viestintäministeriön kanssa (toimenpideohjelman toimenpiteet kohta 8).

Pientaloalueilla yleisen kuparikaapelin tiedonsiirtokapasiteetti ei riitä tulevaisuuden sähköisen palvelutarjonnan välittämiseen

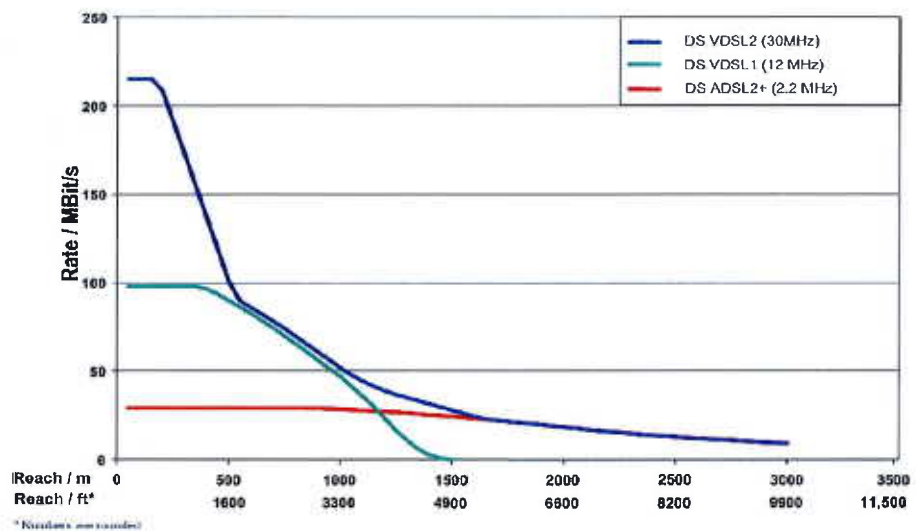
Toimenpideohjelman sivulla 3 todetaan, että toimenpideohjelman taustalla on ”havainto huippunopeiden laajakaistayhteyksien markkinaehtoisesta tarjonnan keskittymisestä tiiviisti asuttuihin kaupunkeihin.” Tällä lauseella viitattaneen lähinnä kaupunkien kerrostaloalueisiin. Toimenpideohjelman tarkoituksena on edistää huippunopean laajakaistaverkon leviämistä myös pientaloalueilla, jotka jäävät tällä hetkellä kaupallisessa tarjonnassa eräänlaiseen paitsioon.

Omakotiliitto haluaakin tässä yhteydessä kiittää liikenne- ja viestintäministeriötä siitä, että ministeriö oli asiassa aloitteellinen ja kutsui Omakotiliiton asian tiimoilta yhteiseen palaveriin. Toimenpideohjelma antaa hyviä eväitä myös taajamien pientaloalueiden laajakaistayhteyksien edistämiseen, mutta ei riittävästi. Suunta on kuitenkin Omakotiliiton mukaan oikea.

Huippunopeiden kiinteiden laajakaistaverkkojen osalta kyse on mitä suurimmissa määrin tulevaisuudesta. Miten saamme turvattua sen, että myös pientaloalueilla asukkaat voivat hyödyntää lisääntyviä digitaalisia palveluita yhtä lailla kuin kerrostaloasukkaat voivat tehdä. Langattoman laajakaistaverkon kehittäminen ei yksin takaa riit-

täviä laadukkaita tiedonsiirtokapasiteetteja, kun näkökulma on tulevaisuuden palvelutarjonnassa.

Tarvitaan huippunopeita kiinteitä laajakaistaverkkoja tukemaan paitsi langattomien verkkojen toimivuutta, niin myös tarjoamaan asukkaille heidän haluamiin palveluja. Kupariverkolla, joka on alun perin tarkoitettu puhelinliikennettä varten, ei voida Omakotiliiton käsityksen mukaan ratkaista tulevaisuuden internet -yhteyden haasteita. Kupariratkaisussa raja tulee hyvin nopeasti vastaan. Kuparin osalta vain lyhennetty, 100 – 400 metrin kaapeli, voi tuoda kotitalouteen tavoitteellisen 100 Mbit:n tiedonsiirtokapasiteetin. Kuparit eivät voi olla pientaloalueiden nettiyhteyden tulevaisuuden ratkaisu.

Tiedonsiirtoverkon etäisyyden vaikutus tiedonsiirtokapasiteettiin.

Nykyisten rakentamismääräysten mukaiset omakotitalot paksuine seinä- ja kattoeristyksineen estävät usein langattoman verkon signaalien pääsyn talon sisätilaan. Pahimmillaan voi käydä jopa niin, että uudessa omakotitalossa ei ole minkäänlaista toimivaa nettiyhteyttä. Tarvitaan ilman muuta huippunopeita kiinteitä valokuitukaapeleita langattoman verkon lisäksi.

Uusia alueellisia kuituverkkoja suunniteltaessa tulee huomioida käyttäjän tarpeet paremmin kuin nykyiset kuparikaapeleihin perustuvat yhteydet tekevät. Huomioon on otettava esimerkiksi vapaus valita palveluntuottaja, useamman palveluntuottajan samanaikainen käyttö ja kasvunvara tulevaisuuden uusille palveluille ja palvelujen tuottajille.

Valokuitukaapeli on rationaalinen tulevaisuuden ratkaisu, joka nostaa omakotitalon arvoa. Siksi valokuitukaapelin rakentamista tulee määrätietoisesti edistää pientaloalueilla.

Omakotiasukkaille tulee turvata sama palvelutaso kuin kerrostaloasukkaille

Suomalaiset haluavat asua omakotitalossa. Monien tutkimuksen mukaan noin 70 - 80 prosenttia suomalaisista pitää toiveasumis-
muotonaan omakotitaloasumista. Myös nuoret ovat ilmaisseet selvitysten perusteella kiinnostuksensa omakotitalossa asumiseen.

Omakotiliitto on huolissaan siitä mahdollisesta tulevaisuuden ristiriidasta, jossa kansalaiset tavoittelevat omakotiasumista, mutta pettyvät sitten toiveensa mukaisen asumisen tiedonsiirtopalveluihin.

Tulevaisuuden laajakaistaratkaisuilla on vaikutusta esimerkiksi omassa pientalossaan asuvien vanhusten arkeen. Heidän mahdollisuuttaan asua omassa talossaan mahdollisimman pitkään tulisi yhteiskunnallisesti edistää jo ihan siitäkin syystä, että laitosasuminen tulee vanhukselle itselleen ja yhteiskunnalle kalliiksi. Ennen kaikkea vanhukset itse yleensä haluavat asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Omakotiliiton toteuttaman omakotitalkkarihankkeen tavoite on juuri tämä: mahdollistaa vanhuksen asuminen omassa kodissaan.

Huippunopeat laajakaistayhteydet mahdollistavat paremmin "etäläsnäolon" (s.13), kuten esimerkiksi etähoiva- ja etälääkäripalvelut, ja näin valokuitukaapelit osaltaan edistäisivät samaa asiaa kuin liiton talkkaripalvelut, eli vanhuksen kotona asumista mahdollisimman pitkään.

Suomen Omakotiliitto ei voi hyväksyä ajatusta, jonka mukaan omakotitalossa asuva Suomen kansalainen ei voisi hyödyntää vaikkapa kaksisuuntaista sujuvaa videokuvaa palvelujen saamisessa vain sen vuoksi, että pientaloalueen tietoliikenneverkot eivät sitä mahdollista toisin kuin kerrostaloalueilla.

Erilaisia asumismuotoja tulee kohdella tasapuolisesti. Omakotiliiton mielestä yhteiskunnan tulisikin entistä voimakkaammin panostaa siihen, että eriarvoisuutta ei synny kerrostaloasumisen ja pientaloasumisen välille digitaalisten palvelujen osalta.

Pientaloasukkaat tarvitsevat tulevaisuuspainotteista infoa, aktivointia ja innostamista

Pientaloalueiden huippunopeita valokuituverkkoja voidaan periaatteessa toteuttaa teleoperaattorin, kunnan ja asukkaiden itsensä toimesta. Operaattorit eivät ole kiinnostuneita muuttamaan nykyisiä pientaloalueiden kuparikaapeleita valokuitukaapeleiksi, ainakaan tavoitteellisesti ja määrätietoisesti. Toisaalta kunnat ovat kyllä erittäin kiinnostuneita edistämään asukkaidensa digitaalisten palveluiden saantia tulevaisuudessa, mutta ovat harvemmin halukkaita perustamaan oman verkkoyhtiön asiaa ajamaan.

Paras vaihtoehto lieneekin aktivoida asukkaat itse hankkimaan

asuinalueelleen riittävät tiedonsiirtoverkot.

Osuuskuntamalli on kehittämisen arvoinen toteutusmalli

Osuuskuntamalli voisi olla erittäinkin toimiva hankemalli infrastruktuurin rakentamiseen taajamien pientaloalueilla. Maaseutujen osuuskunnista saatuja kokemuksia voisi hyödyntää myös taajamien pientaloalueiden laajakaistahankkeissa.

Osuuskuntamallissa pientaloasukkaita askarruttanee valokuitukaapeleiden rakentamisen mahdollinen korkea hinta, joka on asiantuntijoiden mukaan noin 1000 - 3000 euron välillä riippuen lähinnä kaapelin maanrakennustöiden kustannuksista. Omakotiasukas on tarkka omassa taloudenpidossaan. Hän on kuitenkin yleensä halukas sijoittamaan omaan taloonsa, jos voidaan osoittaa, että talon arvo tulee sijoituksen ansiosta nousemaan. Kyse on sijoituksen markkinoinnista asukkaalle. Hän ei useinkaan tiedosta, mikä merkitys nopeilla tiedonsiirtoverkoilla on talon arvoon. Toisaalta asukkaat luottavat paikalliseen operaattoriin eivätkä näin helposti lähde tekemään asioita omista lähtökohdistaan.

Kuituverkkoa voidaan rakentaa siis osuuskuntamuotoisesti. Tällöin kaikkien alueen asukkaiden ei tarvitsisi maksaa koko liittymämaksua, vaan esimerkiksi jonkinlainen pieni varausmaksu mahdollisesti riittäisi. Olennaista lienee, että mahdollisuus kuidun kiinteistökohtaiseen käyttöön ottoon säilyy pientaloasukkaalla, eli että valokuitukaapeli kulkee asukkaan kiinteistön vieressä.

Omakotiliiton saaman tiedon mukaan hintoihin voidaan myös vaikuttaa monilla eri tavoin. Omakotiliitto voi esimerkiksi kilpailuttaa kuidun toimittajat sekä ojitukset keskitetysti. Näin hintatasoa voidaan esimerkiksi saada asiantuntijan mukaan alaspäin. Omakotiliitossa uskotaan toisaalta, että mahdollinen kiinteistökaupassa siirtyvä kiinteistökohtainen osuuskunnan omistusosuus valokuituverkoon on erinomainen talon myyntivaltti ja nostaa sen arvoa.

Kerrostaloissa taloyhtiöt omistavat talon sisäisen verkon ja voivat näin usein kilpailuttaa asukkaiden puolesta digitaalisten palvelujen tuottajat. Verkon omistajan mahdollisuudella kilpailuttaa palvelujen tarjoajat on oma positiivinen vaikutuksena hintatasoon sitä laskien. Sillä lienee vaikutusta ylipäätään myös siihen, että kerrostalojen osalta uusien valokuituihin perustuvien palvelujen saatavuus on kehittynyt Suomessa huomattavasti nopeammin kuin omakotitalopuolella.

Pientaloalueilla voidaan omaksua hyviä kerrostalopuolen käytäntöjä myös tässä asiassa. Tämä tapahtuisi eräänlaisen "virtuaalisen kerrostalo" -ratkaisun avulla. Se tarkoittaa käytännössä juuri osuuskuntamallia, jossa pientaloalueen asukkaat omistaisivat kuituverkon, eli alueellisen valokuitukaapeloinnin. Osuuskuntamalli antaisi myös asukkaille valinnanvapauden, jota pientaloasukkaat ovat perinteisesti arvostaneet. Valinnanvapaus on tärkeä arvo, jota Omakotiliitto on pyrkinyt yleisesti edistämään pientaloasukkaiden edunvalvojana.

Kuituverkon omistajalla oleva kilpailutusmahdollisuus edistää myös liikenne- ja viestintäministeriön toiminta-ajatusta toimivista, turvallisista ja ennen kaikkea edullisista yhteyksistä. Osuuskuntamalli edistäisi näitä tavoitteita välillisesti asukasaktiivisuuden kautta.

Suomen Omakotiliitto haluaa olla mukana edistämässä pientaloalueiden huippunopeita laajakaistayhteyksiä

Omakotiliitto on mielellään mukana pientaloalueen laajakaistapilotissa yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön. Liitto haluaa suomalaisten pientaloasukkaiden edunvalvonta- ja palvelujärjestönä olla laajemminkin edistämässä huippunopeiden laajakaistayhteyksien synnyttämistä Suomeen.

Suomen Omakotiliitto ry

Mauri Harjula
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja